

Sygn. akt VII U 154/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 października 2013 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Zbigniew Szczuka

Protokolant: Joanna Otto

po rozpoznaniu w dniu 3 października 2013 r. w Warszawie

sprawy C. S. i M. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania C. S. z dnia 27 grudnia 2012 roku, oraz M. M. z dnia 27 grudnia 2012 roku

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 16 listopada 2012 roku, znak: UBS/(...)

zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 16 listopada 2012 roku, znak: UBS/(...) w ten sposób, że M. M. podlega ubezpieczeniom społecznym, od dnia 1 czerwca 2012 roku do dnia 31 grudnia 2012 roku.

Sygn. akt VII U 154/13

UZASADNIENIE

Ubezpieczony C. S. oraz ubezpieczona M. M. w dniu 27 grudnia 2012 roku, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., odwołali się do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie od decyzji wyżej wskazanego organu rentowego z dnia 16 listopada 2012 r., Nr: (...) dotyczącej podlegania ubezpieczeniom społecznym.

Sprawa ubezpieczonego C. S. została zarejestrowana w Sądzie Okręgowym Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych pod sygnaturą akt VII U 154/13, natomiast sprawa z odwołania M. M. została zarejestrowana w tutejszym sądzie pod sygnaturą akt VII U 155/13. Zarządzeniem Przewodniczącego z dnia 18 marca 2013 r., Sąd Okręgowy połączył sprawę o sygn. VII U 155/13 ze sprawą o sygn. VII U 154/13 do wspólnego rozpoznania, albowiem istota obu sporów między stronami dotyczyła tego samego roszczenia (k. 48 a.s).

W uzasadnieniu odwołania (odwołanie k. 3-9 a.s sygn. akt VII U 154/13), ubezpieczony C. S. podniósł, iż nie sposób zgodzić się z konstatacją ZUS, iż zawarta M. M., umowa o pracę cechowała się pozornością. Taki wniosek zdaniem odwołującego uzasadniałby jedynie wykazanie, iż M. M. pracy na rzecz odwołującego nie świadczyła, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca. Same zaś rozbieżności w precyzyjnym określeniu zakresu obowiązków, które zdaniem ZUS w niniejszej sprawie wystąpiły, winny w ocenie odwołującego zostać wyjaśnione w toku postępowania dowodowego, nie mogą natomiast samoistnie stanowić podstawy do stwierdzenia pozorności przedmiotowej umowy. Do odwołania

ubezpieczony dołączył dowody potwierdzające faktyczne wykonywanie obowiązków przez M. M. w ramach łączącej odwołujących umowy o pracę, w tym pisma odwołującej z dnia 10 lipca 2012 r. pismo z dnia 27 czerwca 2012 r., oferta dla (...) sp. z o.o., zaświadczenie z PHU (...) sp. z o.o. (k. 10-44 a.s).

Odwołująca M. M. w treści odwołania także, podniosła, że w czasie pełnienia obowiązków w ramach stosunku pracy, wykonywała pracę związaną z przepływami finansowymi związanymi z działalnością gospodarczą C. S. oraz realizowała bardzo konkretne zadania w postaci stworzenia kilku ofert na kampanie reklamowe, prezentowała te oferty konkretnym klientom, a także stworzyła udokumentowaną bazę danych pod projekt reklamowy realizowany jesienią 2013 r. Dodatkowo odwołująca podkreśliła, iż przyjęła propozycję pracy C. S., kiedy okazało się, że zachodzi u niego konieczność przeprowadzenia dwóch skomplikowanych operacji w 2013 r., a także, okoliczność, że podjęcie pracy u odwołującego wiązało się dla niej z rezygnacją z pracy w agencji reklamowej. Odwołująca podniosła, iż krzywdząca jest dla niej decyzja ZUS, która odmawia jej praw wynikających z zatrudnienia jej przez C. S., a tym samym wniosła o przeprowadzenie postępowania dowodowego na okoliczność faktycznie świadczonej pracy w spornym okresie zatrudnienia (k. 2-3 a.s sygn. akt VII U 155/13).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie złożonej do tutejszego Sądu Okręgowego w dniu 24 stycznia 2013 roku wniósł o oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wskazał, że w dniu 1 czerwca 2012 r. M. M. legitymująca się średnim wykształceniem nie posiadająca zbyt dużego doświadczenia zawodowego została zatrudniona przez Płatnika C. S. w formie umowy o pracę na okres próbny z wynagrodzeniem 7.057,72 zł brutto na specjalnie dla niej utworzonym stanowisku pracy tj. specjalisty ds. kanałów komunikacji, a wypłata wynagrodzenia za pierwszy miesiąc pracy nastąpiła z góry, za ledwie po 3 dniach pracy. Z przesłanych przez płatnika do ZUS dokumentach nie wskazano wiarygodnych dokumentów ani świadków, z którymi ubezpieczona współpracowałaby w okresie zatrudnienia. Z uwagi na wysokie wynagrodzenie w stosunku do pozostałych pracowników oraz fakt, iż już od dnia 8 sierpnia 2012 r., a więc niewiele ponad dwa miesiące od zatrudnienia, ubezpieczona przebywała na zwolnieniu lekarskim w związku z ciążą zostało wszczęte w ZUS postępowanie mające na celu wyjaśnienie czy praca była faktycznie świadczona przez ubezpieczoną i czy umowa nie została zawarta jedynie dla pozorów. ZUS podkreślił w odwołaniu, iż z uwagi na stwierdzenie przez organ rentowy po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego, że umowa została zawarta jedynie dla pozorów, ZUS (...) Oddział wydał w dniu 16 listopada 2012 r. decyzję znak: UBS/(...) stwierdzającą, że M. M. nie podlega od dnia 1 czerwca 2012 r. ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika C. S. (odpowiedź na odwołanie k. 35-37 a.s).

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 1 czerwca 2012 r. C. S. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą M. (...) zawarł z M. M. umowę o pracę na okres próbny do dnia 1 sierpnia 2012 r., na stanowisku specjalista ds. alternatywnych kanałów komunikacji marketingowej, za wynagrodzeniem w wysokości 7.057,72 zł brutto, w pełnym wymiarze czasu pracy. (k. B1 dokumentacji akt osobowych). Decyzję o zatrudnieniu M. M., poprzedziła okoliczność, iż stan zdrowia płatnika składek, C. S. uległ znacznemu pogorszeniu. W tym czasie bowiem C. S. trafił do Wojewódzkiego Szpitala (...) w W. z ostrym zapaleniem uchyłka jelita grubego. Na skutek pierwszej przeprowadzonej operacji, jako jej konsekwencja występuje obecnie u odwołującego problem z wydalaniem fekaliiów, co całkowicie wykluczyło C. S. z możliwości prowadzenia działalności gospodarczej. Właśnie te ww. przyczyny pogorszenia stanu zdrowia odwołującego stały się głównym powodem zatrudnienia przez C. M. M., posiadającej w ocenie odwołującego wymagane kwalifikacje do objęcia jego obowiązków (zeznania odwołującego k. 63, dokumentacja leczenia k. 68-69 a.s)

Odwołująca M. M. od momentu rozpoczęcia zatrudnienia przejęła obowiązki C. S., które polegały na kontaktowaniu się z agencjami reklamowymi, praca wykonywana była głównie poza agencją zatrudniającą odwołującą. Ponadto ubezpieczona M. M. wykonywała kosztorysy i bazy lokalizacji sieci sklepów, do których celowane były kampanie reklamowe tworzone przez firmę odwołującego (k. 10-13 a.s), prezentowała swoją ofertę dotyczącą nośników out-

of-home, a następnie sporządzała ich szczegółową ofertę k. (14-16 a.s) Wysokość otrzymywanego przez odwołującą wynagrodzenia, była kwotą typowo przyznawaną pracownikom w sektorze zatrudnienia w agencji reklamowych (k. 77 a.s).

Przychód w skali roku w firmie (...) prowadzonej przez C. S. wynosił około 160.000,00 zł netto, natomiast średnia przychodu w skali miesiąca wynosiła około 20.000,00 zł netto. (roczne zeznania podatkowe PIT z lat 2007-2012 r. złożone przy piśmie z dnia 5 lipca 2013 r., k.67 a.s) W okresie zatrudnienia odwołującej na okres próbny, płatnik odprowadzał za pracownicę składki ubezpieczeniowe do ZUS (zeznania świadków L. F., świadka M. S. k. 76- 78 a.s).

Od dnia 8 sierpnia 2012 r. ubezpieczona przebywała na zwolnieniu lekarskim w związku z ciążą (od 8 sierpnia 2012 r. do 9 września 2012 r.,) a następnie od 10 września 2012 r., do 30 września 2012 r. pobierała zasiłek chorobowy (dokumentacja akt rentowych, dokumentacja akt osobowych). Wobec okoliczności ciąży zatrudniający przedłużył umowę o pracę z M. M. do grudnia 2012 tj. do planowanego miesiąca porodu (k. 43, k. 63 a.s). Następnie od dnia 10 grudnia 2012 r. odwołująca została zatrudniona przez odwołującego na czas nieokreślony (k. 44 a.s).

Z uwagi na stwierdzenie przez organ rentowy po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego, iż umowa z dnia 1 czerwca 2012r. zawarta pomiędzy C. S. a M. M. została zawarta jedynie dla pozorów albowiem w ocenie organu rentowego

- brak było potwierdzenia faktycznego świadczenia pracy przez ubezpieczoną,
- zatrudniania odwołującej za wynagrodzeniem w wysokości 7.057,72 zł (przy braku dochodów firmy) stanowiło nieuzasadniony interes ekonomiczny,
- zachodziła nieadekwatność zdobytego wykształcenia ogólnokształcącego oraz dotychczasowego krótkiego stażu pracy do zaoferowanego wynagrodzenia oraz stanowiska pracy,

ZUS (...) Oddział wydał w dniu 16 listopada 2012 r. decyzję znak: UBS/(...) stwierdzającą, że M. M. nie podlega od dnia 1 czerwca 2012 r. ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika C. S..

Ubezpieczeni C. S. oraz M. M. odwołali się od powyższej decyzji inicjując tym samym niniejsze postępowanie sądowe, w toku którego Sąd Okręgowy na podstawie wnikliwej analizy zgromadzonych w sprawie dowodów, dokonał powyżej wskazanych ustaleń faktycznych.

Reasumując powyższe Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, iż zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy stanowi wystarczającą podstawę do wydania orzeczenia kończącego postępowanie.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie zważył co następuje:

Odwołanie C. S. oraz M. M. od decyzji organu rentowego z dnia 16 listopada 2012 roku, nr (...) jest uzasadnione.

Na wstępie rozważań prawnych niniejszej sprawy Sąd Okręgowy wskazuje, iż „postępowanie sądowe w sprawach dotyczących ubezpieczenia rentowego wszczynane jest w rezultacie odwołania wniesionego przez ubezpieczonego od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Ma więc ono charakter odwoławczy. Jego przedmiotem jest ocena zgodności z prawem - w aspekcie formalnym i materialnym - decyzji wydanej przez organ rentowy na wniosek ubezpieczonego lub z urzędu. Jest zatem postępowaniem kontrolnym. Badanie owej legalności decyzji i orzekanie o niej jest możliwe tylko przy uwzględnieniu stanu faktycznego oraz prawnego istniejącego w chwili wydawania decyzji. Mówiąc inaczej - o zasadności przyznania lub odmowy przyznania świadczenia decydują okoliczności istniejące w chwili ustalania do niego prawa. Postępowanie dowodowe przed sądem jest postępowaniem sprawdzającym, weryfikującym ustalenia dokonane przez organ rentowy...” (Wyrok Sądu Najwyższego – Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 20 maja 2004 roku, II UK 395/03, OSNAPiUS rok 2005, Nr 3, poz. 43.). Zdaniem Sądu Okręgowego przedmiotowe stanowisko Sądu Najwyższego pomimo faktu, iż odnosi się bezpośrednio do kwestii związanej z ubezpieczeniami rentowymi, to jednak na zasadzie analogii znajduje zastosowanie w niniejszej sprawie,

albowiem tezy tam zawarte stanowią normy uniwersalne dotyczące bezpośrednio problematyki odwołań od decyzji organu rentowego. Ponadto stanowisko Sądu Najwyższego uwidacznia, że wiążący w sprawie jest stan prawny obowiązujący w chwili wydawania decyzji.

W aspekcie powyższego wyводу Sąd Okręgowy stwierdza, że naczelną kwestią sporną w niniejszym postępowaniu było jedynie rozstrzygnięcia czy ubezpieczona M. M. faktycznie od dnia 1 czerwca 2012 roku podlegała obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu.

W tym względzie zdaniem Sądu Okręgowego należy dokonać szczegółowej wykładni przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity z 2007 roku, Nr 11 poz. 74 z późn. zm.). Zauważyć należy, że zgodnie z art.6 ust 1 pkt 1 ww. ustawy obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9 (nie ma zastosowania w przedmiotowej sprawie), osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami. Ponadto w myśl art.13 pkt 1 ww. ustawy obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne w następujących okresach pracy - od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku. Opierając się jedynie na powyższych zapisach ustawowych zauważyć należy, że nawiązanie przez ubezpieczoną M. M. stosunku pracy z C. S. skutkowało objęciem odwołującej ubezpieczeniem społecznym.

Jednakże z uwagi na charakter decyzji organu rentowego w zakresie przedmiotowej sprawy naczelnego ustalenia wymagało czy faktycznie wyczerpana została dyspozycja art.83 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks Cywilny, zgodnie z którym nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności. Tym samym organ rentowy podważył w trybie postępowania administracyjnego zasadność objęcia ubezpieczoną ubezpieczeniem społecznym wskazując, iż umowa o pracę zawarta pomiędzy stronami w dniu 1 czerwca 2012 roku zawarta została pozornie w celu obejścia przepisów prawa (tj. w swojej istocie nawiązanie stosunku pracy zmierzało tylko do uzyskania przez odwołującą zabezpieczenia z tytułu ubezpieczenia społecznego). W związku z powyższym Sąd Okręgowy w toku postępowania musiał ustalić ponad wszelką wątpliwość czy umowa o pracę zawarta pomiędzy ubezpieczoną a C. S. zmierzała do obejścia przepisów prawa oraz czy doszło do pozornego zawarcia umowy o pracę.. Podnoszone przez ZUS zarzuty zogniskowały się na kwestiach:

- braku potwierdzenia faktycznego świadczenia pracy przez ubezpieczoną,
- zatrudniania odwołującej za wynagrodzeniem w wysokości 7.057,72 zł (przy braku dochodów firmy), co stanowiło niezasadny interes ekonomiczny,
- nieadekwatność zdobytego wykształcenia ogólnokształcącego oraz dotychczasowego krótkiego stażu pracy do zaoferowanego wynagrodzenia oraz stanowiska pracy.

Sąd Okręgowy odnosząc się w pierwszej kolejności do elementu dotyczącego pozorności umowy o pracę zauważa, iż w tym aspekcie odwołać się należy do słusznego stanowiska Sądu Najwyższegoz dnia 8 lipca 2009 roku (wyrok - sygn. akt I UK 43/09), w myśl którego pozornosc umowy o pracę (art. 83 k.c. w związku z art. 300 k.p.) ma miejsce nie tylko wówczas, gdy mimo jej zawarcia praca w ogóle nie jest świadczona, ale również wtedy, gdy jest faktycznie świadczona, lecz na innej podstawie niż umowa o pracę. W każdym przypadku decydujące znaczenie ma treść umowy i okoliczności faktyczne jej wykonywania. Dokonując analizy niniejszej sprawy przez pryzmat powołanego orzeczenia Sądu Najwyższego, zauważyć należy, że istotne dla sprawy było ustalenie czy faktycznie była świadczona praca w związku z umową zawartą pomiędzy ubezpieczoną a C. S. oraz czy umowa ta miała charakter umowy o pracę. Oceniając powyższe kwestie Sąd w oparciu o przeprowadzone postępowanie dowodowe stwierdza, że umowa zawarta pomiędzy stronami miała zdecydowanie charakter umowy o pracę, albowiem spełniała naczelnne przesłanki wynikające z art. 22 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku – Kodeks pracy. W myśl tego przepisu (art.22 § 1 k.p.) przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. Postępowanie dowodowe przeprowadzone w niniejszej sprawie w tym przede wszystkim

dowód na okoliczność stanu zdrowia odwołującego (zeznania odwołującego k. 63, dokumentacja leczenia k. 68-69 a.s), dokumenty potwierdzające zatrudnienie M. M. (k. B1 dokumentacji akt osobowych), faktyczne wykonywanie obowiązków pracowniczych i zastępowania odwołującego w obowiązkach służbowych przez M. M. (zeznania świadków L. F., świadka M. S. k. 76- 78 a.s), dowód na przedłużenie umowy z M. M. na okres ciąży (k. 43, 44, 63 a.s) - wykazało, że ubezpieczona świadczyła pracę na rzecz zainteresowanego pod jego kierownictwem w miejscu i czasie przez niego wyznaczonym, a pracodawca zatrudniał ją za wynagrodzeniem. Tym samym ustalono, że umowa łącząca strony stosunku pracy była umową o pracę na czas określony a następnie nieokreślony i w żadnym wypadku nie miała cech np. umowy cywilnoprawnej oraz nie była to forma współpracy w ramach działalności gospodarczej. Ponadto Sąd Okręgowy stwierdza, że ubezpieczona faktycznie świadczyła pracę na rzecz odwołującego, czego dowodem jest między innymi prowadzenie przez nią kampanii reklamowych, tworzenie baz danych oraz terenowe pozyskiwanie sieci kontaktów w ramach prowadzonej przez odwołującego działalności reklamowej. Podkreślenia wymaga, iż odwołująca zatrudniona była w firmie zajmującej się działalnością reklamową, osiągała więc dochody w wysokości typowej dla tego rodzaju działalności (k. 77 a.s.). Ponadto podnieść należy, iż ustalenie przez strony wysokiego wynagrodzenia za pracę, nie może przemawiać za pozornością zawartej umowy o pracę i stanowić podstawy do uznania, że faktycznym celem tej umowy było uzyskanie wysokich świadczeń z ubezpieczenia społecznego (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 11 lipca 2007 roku w sprawie o sygn. akt III AUa 341/07).

Reasumując w toku sprawy potwierdzono, że odwołującą i odwołującego łączył stosunek pracy na podstawie umowy o pracę oraz, że praca była przez odwołującą faktycznie świadczona. Zaznaczenia wymaga, że z tytułu tego zatrudnienia zainteresowany opłacał za ubezpieczoną obowiązkowe składki na ubezpieczenie społeczne czego organ rentowy nie kwestionował pomimo wszczęcia postępowania kontrolnego (postępowanie kontrolne w swojej istocie dotyczyło jedynie weryfikacji faktycznych podstaw nawiązania stosunku pracy oraz elementów z tym związanych i w jakimkolwiek zakresie nie odnosiło się do ewentualnie nienależnie opłaconych składek za ubezpieczoną). Dlatego to na organie rentowym, który przyjął zgłoszenie do ubezpieczenia pracowniczego i nie kwestionował tytułu tego zgłoszenia oraz przyjmował składki, spoczywa ciężar dowodu, że strony umowy o pracę złożyły fikcyjne oświadczenia woli (przy przyjęciu pozorności umowy o pracę) – (patrz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2010 r. sygn. akt II UK 149/09). Dokonując analizy zasadności stanowiska ZUS co do fikcyjności umowy o pracę z dnia 1 czerwca 2012 roku, Sąd Okręgowy zauważył, że okoliczności wskazywane przez organ rentowy w treści decyzji z dnia 16 listopada 2012 roku (oraz następnie wyrażane stanowisko w toku postępowania sądowego) jako uzasadniające wysunięcie stwierdzenia o nie podleganiu przez odwołującą obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania umowy o pracę w firmie (...) - są niewystarczające do zajęcia takiego stanowiska. Przede wszystkim tezy organu rentowego nie zostały poparte jakimikolwiek uzasadnionymi okolicznościami i stanowią jedynie kompilację niezależnych od siebie czynników. Zdaniem Sądu Okręgowego zarzuty przedstawione przez organ rentowy, które legły u podstaw spornej decyzji są całkowicie nieuzasadnione,

Konkludując Sąd Okręgowy w oparciu o materiał dowodowy zebrany w przedmiotowej sprawie po przeprowadzeniu postępowania sądowego zgodnie z powołanymi powyżej przepisami, na podstawie **art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.** orzekł jak w sentencji wyroku.

J.D